

Sygn. akt III U 216/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 października 2021r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	<i>sędzia Danuta Poniatowska</i>
Protokolant:	<i>Marta Majewska-Wronowska</i>

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 października 2021r. w Suwałkach

sprawy **W. W.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do rekompensaty

w związku z odwołaniem W. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 21 stycznia 2021 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje W. W. prawo do rekompensaty.

Sygn. akt III U 216/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 21.01.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., powołując się na przepisy ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz.U. z 2018 poz.1924 ze zm.), ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), odmówił W. W. prawa do rekompensaty. Wskazał, że na dzień 31.12.2008 r. wnioskodawczyni legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wynoszącym 8 lat i 16 dni, zamiast wymaganych co najmniej 15 lat.

W odwołaniu od tej decyzji W. W. wniosła o jej zmianę i uwzględnienie spornego okresu pracy w szczególnym charakterze.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał podstawy skarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

W. W. (ur. (...)) wystąpiła z wnioskiem o emeryturę z rekompensatą. Decyzją z 30.07.2020 r. przyznano W. W. prawo do emerytury na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.) i okresowej emerytury kapitałowej w kwocie zaliczkowej, począwszy od 1.07.2020 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Po uzupełnieniu dokumentów, organ rentowy wydawał kolejne decyzje dotyczące wysokości emerytury. Natomiast decyzją z 9.10.2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił W. W. prawa do rekompensaty. W. W. ponownie złożyła wyjaśnienia, dodatkowe dokumenty i świadectwo pracy z 7.01.2021 r., nie spowodowało to jednak zmiany stanowiska i zaskarżoną decyzją z 21.01.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił jej prawa do rekompensaty. Wskazał, że na dzień 31.12.2008 r. wnioskodawczyni legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wynoszącym 8 lat i 16 dni, zamiast wymaganych co najmniej 15 lat.

W. W. udokumentowała następujące okresy zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy, które organ rentowy uznał za pracę w szczególnym charakterze:

1. 09.1982 r. – 31.08.1987 r. w Szkole Podstawowej w G. – (...) (świadectwo pracy k. 3 akt rentowych kapitału początkowego);
2. 1.09.1987 r. – 16.09.1990 r. w Poradni (...)w O. – (...) (świadectwo pracy k. 4 akt rentowych kapitału początkowego);

W toku postępowania przed organem rentowym wnioskodawczyni przedstawiła kilka świadectw pracy, wystawionych przez (...)w O., które były następnie korygowane przez pracodawcę.

Ze świadectwa z 17.08.2020 r. wynika, iż była zatrudniona w (...)w O. w pełnym wymiarze czasu pracy od 1.09.1987 r. do 16.09.1990 r., od 1.04.1992 r. do 31.08.2001 r. i od 1.07.2002 r. do nadal, jako (...) (k.21, plik I akt rentowych).

Według zaświadczenia z 17.08.2020 r. w okresie od 1.09.1987 r. do 1.09.1993r. W. W. była zatrudniona na stanowisku (...)w Poradni (...)w O., a od 1.09.1993 r. do 31.12.2015 r., po przekształceniu placówki, była zatrudniona na stanowisku (...) w (...)w O., która to po kolejnym przekształceniu, z dniem 1.01.2016 r. znajduje się w strukturach (...)w O.. W zaświadczeniu wskazano, że od momentu powstania Poradnia (...)w O. jest placówką oświatową (k. 23 akt rentowych).

Z kolejnego świadectwa pracy - z 2.11.2020 r. (k.33-34 akt rentowych) - wynika, iż od 1.09.1982 r. do 31.08.1987 r. odwołująca się była zatrudniona w Szkole Podstawowej w G. w pełnym wymiarze czasu pracy jako (...), a od 1.09.1987 r. w (...) /Poradni (...)w O., w tym:

- od 1.09.1987 r. do 16.09.1990 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako (...);
- od 1.04.1992 r. do 31.08.1992 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako (...);
- od 1.09.1992 r. do 31.08.1997 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako (...);
- od 1.09.1997 r. do 31.08.2001 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako (...);
- od 1.07.2002 r. do nadal w pełnym wymiarze czasu pracy jako (...).

Ze świadectwa pracy z 15.12.2020 r. (k.39-43 akt rentowych) wynikają natomiast następujące stanowiska pracy wykonywanej w pełnym wymiarze czasu pracy :

- od 1.09.1982 r. do 31.08.1987 r. - (...);
- od 1.09.1987 r. do 16.09.1990 r. - (...);
- od 1.04.1992 r. do 31.08.1992 r. - (...);

- od 1.09.1992 r. do 31.08.1997 r. - (...);
- od 1.09.1997 r. do 31.08.2001 r. - (...)
- od 1.07.2002 r. do nadal - (...).

Według zaświadczenia z 7.01.2021 r. (k.50 akt rentowych) W. W. w okresie od 1.09.1992 r. do 31.08.1993 r. pracowała jako (...)Poradni (...)w O. w wymiarze 10 godzin (...), (...)w wymiarze pełnego etatu 40 godzin. Natomiast w okresie od 1.09.1993 r. do 31.08.1997 r. jako (...)Poradni (...)w O. w wymiarze 10 godzin (...), (...) - w wymiarze pełnego etatu - 40 godzin (k. 50 akt rentowych).

Kolejne świadectwo pracy zostało wystawione 7.01.2021 r. (k. 52-59 akt rentowych). Wynikają z niego następujące stanowiska pracy wykonywanej w pełnym wymiarze czasu pracy:

- od 1.09.1982 r. do 31.08.1987 r. - (...);
- od 1.09.1987 r. do 16.09.1990 r. - (...);
- od 1.04.1992 r. do 31.08.1992 r. - (...);
- od 1.09.1992 r. do 31.08.1997 r. - (...);
- od 1.09.1997 r. do 31.08.2001 r. - (...);
- od 1.07.2002 r. do nadal - (...).

Przesłuchana w charakterze świadka E. D. (...)w O., sporządzająca kolejne wersje świadectwa pracy W. W., wskazała, że zmiany w tych dokumentach wynikały z jej wątpliwości, co do charakteru pracy wnioskodawczyni. Jednak po zasięgnięciu opinii prawnika oraz szczegółowym zapoznaniu się z obowiązującymi przepisami, sporządziła świadectwo pracy z 7.01.2021 r., które w jej ocenie jest prawidłowe i pozwala na przyjęcie, że okresie od 1.09.1982 r. do 31.12.2008 r. W. W. pracowała w szczególnym charakterze, jako (...),(...), z wyłączeniem okresu pełnienia funkcji (...) i pracy w niepełnym wymiarze w trakcie urlopów wychowawczych (zeznania świadka k. 174 odw.-176). Wskazała, że zmiana jej stanowiska nastąpiła w momencie, kiedy odnalazła klasyfikację zawodów (...) z 2002 r. (odpis k. 156-173 akt). Wówczas przerzuciła całe archiwum i zweryfikowała swoje poglądy.

W sprawie sporny pozostaje okres od 1.04.1992 r. do 31.08.1992 r. (...), od 1.09.1997 r. do 31.08.2001 r. (...), od 1.07.2002 r. do 31.12.2008 r. (...).

Uprawnienia pedagogiczne W. W. uzyskała w Wyższej Szkole (...) w O. w zakresie nauczania początkowego, uzyskując (...)r. tytuł magistra pedagogiki (k. 20A akt osobowych). Natomiast kwalifikacje logopedy, kończąc w trakcie zatrudnienia - (...)r. czterosemestralne studia podyplomowe na Uniwersytecie (...)(k. 16A akt osobowych). Przez okres pracy zawodowej podnosiła też kwalifikacje, uczestnicząc w wielu kursach i szkoleniach.

Po ukończeniu studiów odwołująca otrzymała skierowanie do pracy i na podstawie umowy o pracę zawartej 30.08.1982 r. podjęła pracę w charakterze nauczycielki w Szkole Podstawowej w G. - (...)w K. (k.1B, 2B akt osobowych). Z dniem 1.09.1984 r. W. W. (wówczas K.) została mianowana na podstawie art. 11 ust.1 i art. 14 Karty Nauczyciela nauczycielem w Szkole Podstawowej w G. (k. 11B akt osobowych).

Pismem z 27.05.1987 r. odwołująca się zwróciła się do Inspektora (...) w O. o zatrudnienie jej od 1.09.1987 r. w (...)w O. na etacie (...). Na podstawie art. 18 ust 1 Karty Nauczyciela wnioski zostały uwzględnione i przeniesiono ją z dniem 1.09.1987 r. na stanowisko (...)w Poradni (...)w O.. Wymiar jej uposażenia określono wówczas na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania nauczycieli (k. 26 B i 27 B akt osobowych).

W roku szkolnym 1990/1991 W. W. korzystała z urlopu wychowawczego, jednocześnie będąc zatrudniona w wymiarze połowy etatu na dotychczas zajmowanym stanowisku (...) (to jest 10 godzin tygodniowo, k.32-39B akt osobowych). Urlop wychowawczy został przedłużony do 31.08.1992 r., zawarto z nią też kolejną umowę o pracę w wymiarze 9/18 zajęć dydaktyczno-wychowawczych na stanowisku pedagoga na rok szkolny 1991/1992. Ten urlop wychowawczy został jednak skrócony i z dniem 1.04.1992 r. W. W. powróciła do pracy w pełnym wymiarze na stanowisku (...) Poradni (...)w O..

Od 1.09.1992 r. W. W. objęła obowiązki D. Poradni (...)w O., przekształconej następnie w Poradnię (...). Jej wynagrodzenie ustalane było w oparciu o Kartę Nauczyciela i przepisy wykonawcze.

Funkcję (...) W. W. pełniła do 31.08.1997 r. Od 1.09.1997r. wykonywała w Poradni (...)w O. obowiązki na stanowisku (...) (k. 68B - uposażenie na podstawie zarządzenia MEN w sprawie wynagradzania nauczycieli). Zakres jej czynności na tym stanowisku sprecyzowano na piśmie z 16.03.1998 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11.06.1993 r. w sprawie organizacji i zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych publicznych poradni specjalistycznych (k. 74B). W kolejnych pismach ustalających wymiar jej uposażenia powoływano się na aktualne rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wynagrodzenia nauczycieli.

Z kolejnego urlopu wychowawczego W. W. korzystała od 1.09.2001 r. do 30.06.2002 r., będąc jednocześnie zatrudniona w wymiarze połowy etatu (k.94B i następne).

Akt nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela mianowanego W. W. otrzymała 6.10.2000 r., a stopień nauczyciela dyplomowanego 31.07.2002 r. (k. 34 i 43A). Została też wpisana na listę ekspertów wchodzących w skład komisji kwalifikacyjnych lub egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy (k. 52A).

Sporządzona przez pracodawcę informacja o podstawowych warunkach pracy w Poradni (...)w O., doręczona 1.06.2004 r. W. W. zatrudnionej na stanowisku (...), wskazuje na jej normy czasu pracy na podstawie Karty Nauczyciela. Tygodniowa liczba godzin obowiązkowego wymiaru zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych pracowników poradni psychologiczno-pedagogicznych wynosi zgodnie z tą informacją 20 godzin. Kolejna informacja z 2.01.2007 r. określa ten sam wymiar z powołaniem się na te same przepisy (k. (...)). Taki sam wymiar czasu pracy wynika z Karty Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym aktualnie zgodnie z art. 42 ust 3 poz. tabeli 11 – nauczyciele poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Kolejne przydziały czynności W. W. sporządzone zostały 1.09.2004 r., 2.09.2008 r., 1.09.2010 r., 1.09.2011 r., 1.09.2013 r. i 1.09.2016 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 11.12.2002 r. (11.12.2008 r., 17.11.2010 r. i 1.02.2013 r.) w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych w tym publicznych poradni specjalistycznych (k. 107, 134, 143, 152, 164, (...)).

Kolejne zmiany uposażenia wskazują, że W. W. otrzymywała wynagrodzenie z uwzględnieniem tytułu zawodowego magistra z przygotowaniem pedagogicznym oraz stopnia awansu zawodowego – nauczyciel dyplomowany.

W aktach osobowych znajdują się też karty oceny pracy W. W. zatrudnionej w Poradni (...), a następnie w (...)w O. na stanowisku (...), sporządzone 18.05.2006 r., 4.05.2012 r. i 31.12.2018 r. na podstawie art. 6a ust. 4 Karty Nauczyciela. Wskazano w nich staż pracy pedagogicznej odwołującej odpowiednio 23 lata, 29 lat i 36 lat i stopień awansu zawodowego – nauczyciel dyplomowany (k.58A, (...) i (...)).

Przez okres od 1.09.1982 r. do 31.12.2008 r. W. W. zatrudniona była na podstawie mianowania, według przepisów ustawy z dnia 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela w placówkach oświatowych: szkole podstawowej i poradni wychowawczo-zawodowej (przekształconej 1.09.1993 r. w poradnię (...)), w rozumieniu art. 1 ust. 1 pkt 4 Karty Nauczyciela. W poradni (...)została zatrudniona poprzez przeniesienie na jej wniosek ze stanowiska nauczyciela w szkole podstawowej na mocy mianowania. Z takiej formy zatrudnienia w innej placówce oświatowej mogli skorzystać tylko nauczyciele. Na mocy tego dokumentu W. W. pracowała przez cały okres zatrudnienia. Nigdy w trakcie dalszego

zatrudnienia nie zaszła potrzeba zawarcia umowy o pracę z odwołującą się. Zawarte zostały umowy wyłącznie na zatrudnienie w niepełnym wymiarze w trakcie urlopu wychowawczego.

Przez cały okres pracy (...) W. W. wykonywała zadania nauczyciela wynikające z aktualnie obowiązujących aktów prawnych: ustawy o systemie oświaty, Karty Nauczyciela, rozporządzenia MEN w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, statutu poradni, regulaminów wewnętrznych, przydziałów czynności dyrektora. Należy do nich zaliczyć badania logopedyczne dzieci w poradni, na terenie placówek oświatowych i w domach rodzinnych, logopedyczne badania przesiewowe dzieci w przedszkolach i szkołach, badania pedagogiczne, terapię logopedyczną, konsultacje i porady dla rodziców i nauczycieli w sprawie dzieci w poradni i na terenie placówek oświatowych, pokazowe zajęcia logopedyczne dla nauczycieli, szkolenia dla nauczycieli, pedagogizacja rodziców, obsługa logopedycznego punktu konsultacyjnego dla rodziców (kopia protokołu nr (...) z posiedzenia(...)) w O. z 16.02.1999 r. – k. 40 akt).

W. W. miała w swojej pracy bezpośredni kontakt z dzieckiem, pracowała z rodzicem i są to czynności nauczycielskie. Nie tylko badała, prowadziła profilaktykę, badania przesiewowe, zarówno na terenie poradni, jak szkół i przedszkoli. Do jej zadań należało np. wyodrębnianie dzieci 6 letnich z zaburzeniami mowy i wymowy, które mogą nie poddać obowiązkowi szkolnym. Natomiast z klas ponadpodstawowych dzieci trafiały najczęściej do poradni, bo takie przypadki są trudniejsze do prowadzenia. Przedszkole i szkoła podstawowa, czy gimnazja, to teren działania nauczycieli z poradni. W zadaniach poradni zleczanych przez Ministerstwo Edukacji były akcje np. „Bezpieczna szkoła”. Istotne były też konsultacje na terenach szkół wiejskich, gdzie logopeda pracował na terenie szkoły, prowadził zajęcia z całymi klasami. Przed pandemią, w ramach pensum był jeden dzień pracy terenowej, m.in. W. W. w tym dniu pracowała w terenie z nauczycielami, rodzicami, dziećmi. Zajęcia te odbywały się w rejonie powiatu (...), gm. W., Ś., O., K..

Kiedy W. W. pracowała z dzieckiem, czas pracy dla jednostki wynosił 60 minut, w tym czas na instruktaż rodzica, przekazanie ćwiczeń, wyjaśnienie. Odwołująca się brała udział także w pilotażowym badaniu słuchu, które polegało na wykonaniu badania audiometrem, klasycznie, ze słuchawkami. To też stanowiło pracę dydaktyczną, bo poradnia miała w zakresie profilaktyki wydobywać wady słuchu. Badania przesiewowe pomagały określić formy wsparcia. Lekarz laryngolog stwierdza fizycznie, czy są jakieś choroby uszu., czy np. zalegania woskowiny. Laryngolog określa czy też potwierdza chorobę. Badanie słuchu w poradni to określenie czy jest problem ze słuchem, czy nie ma. Jeżeli dziecko ma problem, to kierowane jest do lekarzy specjalistów. Diagnoza medyczna jest potrzebna do określenia przypadku, gdyż przy stwierdzeniu wady słuchu, inaczej podchodzi się do terapii logopedycznej.

W. W. współpracowała też z innymi specjalistami poradni, zatrudnionymi przy opracowywaniu programów i prowadzeniu zajęć wspomagających rozwój dzieci w sferze umysłowej, językowej i społecznej. W zakresie profilaktyki zaburzeń rozwojowych dzieci opracowywała artykuły i publikowała je w prasie lokalnej, przeprowadzała zajęcia otwarte dla rodziców i nauczycieli, organizowała szkolenia i prelekcje.

Dowodem wykonywanych przez odwołującą się zadań są także indywidualne coroczne plany pracy i sprawozdania z wykonanej pracy. Takim przykładem jest indywidualny plan pracy na rok szkolny 2004/2005 będący załącznikiem do planu pracy poradni (k. 46) oraz sprawozdanie z realizacji planu pracy z roku szkolnego 2005/2006 (k. 47, 48). Plany i sprawozdania indywidualne pracowników pedagogicznych są załącznikami do półrocznych i rocznych planów i sprawozdań (...) w O. będących istotnym dokumentem sprawowania nadzoru pedagogicznego w poradni. Wypełniała też dzienniki, które znajdują się w archiwum poradni.

Jako (...) zatrudniony w poradni, odwołująca się w 2000 r. skorzystała z urlopu zdrowotnego przewidzianego w Karcie Nauczyciela.

W. W. uzyskała w roku 2000 awans nauczyciela mianowanego i w roku 2002 nauczyciela dyplomowego, tak jak wszyscy nauczyciele, w tym nauczyciele poradni psychologiczno-pedagogicznej i logopedzi, podlegający rozporządzeniu MEN w sprawie pozyskiwania stopni awansu zawodowego. Jako nauczyciel odwołująca się zdała

egzamin państwowy i została w 2003 r. wpisana przez MEN na listę ekspertów do spraw awansu zawodowego nauczycieli i brała udział w komisjach kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych dla nauczycieli.

O charakterze wykonywanej przez nią pracy świadczą przede wszystkim zakresy i przydziały czynności, których oryginały znajdują się w teczkach akt osobowych. Za pracę w poradni otrzymywała wynagrodzenie na podstawie rozporządzenia MEN w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli

Jako pracownik pedagogiczny brała udział w posiedzeniach rady pedagogicznej poradni i sporządzała rejestry pracy planowanej i wykonanej pracowników pedagogicznych poradni (rejestry za lata 1997 – 2008 - załączony karton).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 664), rekompensata jest odszkodowaniem za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat (art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych).

Pracodawca wydał wnioskodawczyni za sporny okres świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, zostało ono jednak zakwestionowane przez organ rentowy. Świadectwo pracy nie jest jednak jedynym dowodem na okoliczność świadczenia pracy w warunkach szczególnych. Świadectwo wykonywania pracy nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu przepisu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest ani organem państwowym, ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. W postępowaniu sądowym traktuje się je jako dokument prywatny w rozumieniu przepisu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Dlatego sama treść świadectwa jest niewystarczająca (nie przesądza) na etapie sądowego postępowania odwoławczego czy dana praca była faktycznie pracą w szczególnych warunkach. Wymaga ono weryfikacji i oparcia się na posiadanej przez zakład pracy dokumentacji z akt osobowych pracodawcy oraz w razie możliwości innych dowodów. Istotne jest faktyczne wykonywanie czynności, a nie nazwa stanowiska zajmowanego przez pracownika.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 53 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 - 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Zgodnie natomiast z art. 32 ust. 3 pkt 5 tej ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze uważa się nauczycieli, wychowawców lub innych pracowników pedagogicznych wykonujących pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.). W myśl natomiast art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Zgodnie z § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), nauczyciel, wychowawca lub inny pracownik pedagogiczny wykonujący pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 pkt 1 - 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, określoną w tej ustawie jako praca zaliczona do I kategorii zatrudnienia, nabywa prawo do emerytury na zasadach określonych w § 4 i jest uważany za wykonującego pracę w szczególnym charakterze.

Art. 86 Karty Nauczyciela zalicza nauczycieli do pracowników zatrudnionych w szczególnym charakterze. W związku z tym sprecyzowania wymaga pojęcie „nauczyciel” oraz „praca w szczególnym charakterze” przez sięgnięcie do art. 3 pkt 1 w związku z art. 1 ust. 1 Karty Nauczyciela. W przepisach tych nauczyciele zostali zdefiniowani jako nauczyciele, wychowawcy i inni pracownicy pedagogiczni zatrudnieni w przedszkolach, szkołach i placówkach wymienionych w art.

1 ust. 1, czyli publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach oraz placówkach doskonalenia nauczycieli działających na podstawie ustawy z dnia 14.12.2016 r. - Prawo oświatowe (tj. Dz.U. z 2021 r. poz.1082), zakładach poprawczych oraz schroniskach dla nieletnich działających na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz publicznych kolegiach pracowników służb społecznych.

Wykonywanie pracy polegającej na nauczaniu lub szkoleniu w jednostkach niebędących placówkami wymienionymi w powołanych przepisach nie spełnia warunku do uznania tej pracy za pracę nauczycielską, a osoby wykonującej ją, za nauczyciela. Dlatego niezbędnym jest ustalenie statusu pracodawcy odwołującej się.

Do akt dołączono odpisy Statutu Poradni (...)w O. w brzmieniu obowiązującym w latach od 2001 r. do końca 2008 r. Wynika z nich, że poradnia jest placówką publiczną, która działa na podstawie ustawy z dnia 7.09.1991 r. o systemie oświaty i rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15.01.2001 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych oraz ramowego statutu tych poradni (Dz.U. Nr 13, poz.109), a następnie na podstawie rozporządzenia MENiS z dnia 11.12.2002 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. Nr 5, poz. 46). Organem prowadzącym poradnię jest (...) (początkowo O.- (...)), a nadzór pedagogiczny sprawuje Kurator Oświaty w O.. Organami poradni są Dyrektor Poradni i Rada Pedagogiczna (§ 4 i § 7 statutu). Z § 12 pkt 1 statutu wynika, że dyrektor zatrudnia pracowników pedagogicznych, administracyjnych i obsługi. Pracownikami pedagogicznymi poradni mogą być psychologowie, pedagodzy, logopedzi oraz inni specjaliści w ramach potrzeb. Prawa i obowiązki pracowników pedagogicznych określa Karta Nauczyciela (§ 12 pkt 2 i 5 statutu).

W świetle powołanych przepisów nie budzi wątpliwości, że Poradnia (...)w O., gdzie zatrudniona była odwołująca się, jest publiczną placówką, o której stanowi art. 1 ust. 1 pkt 1 Karty Nauczyciela, działającą obecnie na podstawie ustawy z 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe, a wcześniej ustawy z dnia 7.09.1991 r. o systemie oświaty, zatrudniająca nauczycieli i innych pracowników pedagogicznych, między innymi logopedów.

Nie budzi też wątpliwości, że W. W. posiada odpowiednie kwalifikacje pedagogiczne. Ponadto logopeda jest zawodem nie tylko medycznym. W świetle rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. (i późniejszych) w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania, zawód logopedy jest ujęty w grupie 22 - „Specjaliści ochrony zdrowia”, jak też w grupie 23 - „Specjaliści szkolnictwa”. Dodatkowym dowodem na to, że logopeda w poradni psychologiczno-pedagogicznej jest nauczycielem było powierzenie odwołującej się stanowiska dyrektora poradni w latach 1992 - 1997. W świetle obowiązującej wówczas ustawy z dnia 7.09.1991 r. o systemie oświaty - art. 36 ust. 1. Szkołą lub placówką kieruje dyrektor, którym może być nauczyciel posiadający kwalifikacje pedagogiczne i co najmniej 5-letni staż pracy pedagogicznej w pełnym wymiarze zajęć. Natomiast ust. 2 tego artykułu stanowi, że dyrektorem może być także nauczyciel akademicki. Ustawa nie dopuszcza możliwości, aby funkcję dyrektora mogła sprawować osoba nie będąca nauczycielem. Dopiero ustawa z dnia 14.12.2016 r. Prawo Oświatowe (nie dotyczy to okresu pracy będącej przedmiotem sporu) zezwala na kierowanie szkołą i placówką przez osobę nie będącą nauczycielem, ale pod warunkiem, że inny nauczyciel na stanowisku kierowniczym jest nauczycielem, który mógłby sprawować nadzór pedagogiczny. Przez cały okres działalności w (...) w O. zawsze było tylko jedno stanowisko kierownicze (dyrektor).

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 3 k.p.c., Sąd oddalił wniosek organu rentowego o powołanie biegłego BHP. Przede wszystkim, w ocenie Sądu, przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego było w niniejszej sprawie co do zasady całkowicie zbędne. Należy zauważyć, że w świetle utrwalonego stanowiska judykatury zadaniem biegłego nie jest ustalenie stanu faktycznego sprawy, lecz jedynie naświetlenie i umożliwienie wyjaśnienia przez sąd okoliczności z punktu widzenia posiadanych przez biegłego wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy. Do biegłego nie należy również ustalenie obowiązującego stanu prawnego oraz zasad stosowania i wykładni obowiązujących przepisów prawa. Na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach rentowych, aktach osobowych i innych, Sąd był zobowiązany samodzielnie poczynić stosowne ustalenia, co do przebiegu zatrudnienia odwołującej. Do przedmiotowych ustaleń z pewnością nie była wymagana wiedza specjalna biegłego z zakresu BHP. Na podstawie ustaleń faktycznych Sąd ocenił, dokonując odpowiedniej wykładni

prawa, że w ustalonych okresach zatrudnienia odwołująca była pracownikiem wykonującym pracę w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 ust. 3 pkt 5 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tj. pracę nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego wykonującego pracę nauczycielską wymienioną w art. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela oraz spełnia warunki określone w art. 32 ust. 1 i ust. 4 ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z przepisami § 2 ust. 1, § 3, § 4 ust. 1 i § 15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W tych okolicznościach należało przyjąć, że odwołująca się legitymuje się wymaganym, co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnym charakterze, a w związku z tym na podstawie art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. ze zm.) przysługuje jej prawo do rekompensaty. Świadczenie to jest przyznawane tym ubezpieczonym, którzy nie mają możliwości skorzystania z emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS), ani z emerytury pomostowej. Wnioskodawczyni spełnia wszystkie warunki do nabycia prawa do rekompensaty począwszy od daty nabycia uprawnień do emerytury.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak wyroku.

sędzia Danuta Poniatońska